

Sygn. akt II C 630/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SO Piotr Rempola
Protokolant:	Marlena Łukanowska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa W. W. (1)

przeciwko W. W. (2)

o zachówek

I. zasądza od W. W. (2) na rzecz W. W. (1) 100.000,00 (sto tysięcy) zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty;

II. obciąża W. W. (2) obowiązkiem zwrotu na rzecz W. W. (1) całości poniesionych przez W. W. (1) kosztów procesu i pozostawia szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu.

III. wydatkami poniesionymi tymczasowo z sum Skarbu Państwa obciąża W. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie i pozostawia ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt II C 630/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 czerwca 2014 r., Powód W. W. (1) wniósł o zasądzenie od Pozwanego W. W. (2), w imieniu i na rzecz którego działa przedstawicielka ustawowa O. W. (1) kwoty 100.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany W. W. (2) w odpowiedzi na pozew, co do zasady uznał pozew, jednak zakwestionował wysokość dochodzonej przez Powoda kwoty zachowku, wniósł o oddalenie wniosku Powoda w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 17 kwietnia 2014 r., a ewentualne ich zasądzenie od dnia wydania wyroku w niniejszej sprawie, o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany wskazał, iż jest otwarty na polubowne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy i jest gotowy zawrzeć ugodę przez tut. Sądem.

W ostatnim piśmie procesowym z dnia 7 listopada 2019r. Powód podtrzymał żądanie zapłaty 100.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2014r. do 31 grudnia 2015r. a od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty (k.655-656).

Pozwany w ostatnim piśmie procesowym wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc zarzut, iż wcześniejsze uznanie powództwa było bezskuteczne. Ponadto podtrzymał zarzut subsydiarnej odpowiedzialności zapisobiorcy windykacyjnego, który odpowiada dopiero wtedy, jeśli uprawniony nie może otrzymać zachowku od spadkobiercy (k.660-661).

Przed zamknięciem rozprawy strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska, Powód poparł powództwo, Pozwany wniósł o oddalenie powództwa (k.673).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. oraz B. W. przebywali w związku małżeńskim, z którego urodził im się w (...) syn W. W. (1). Ówczesne małżeństwo zamieszkiwało lokal położony na ul. (...) w W.. W dniu 22 marca 2004 małżonkowie wzięli rozwód. B. oraz A. W. w dniu 22 marca 2004 r., zawarli ugodę sądową w przedmiocie podziału ich wspólnego majątku, przed Sądem Okręgowym w Warszawie VII Wydział Cywilnym, sygn. akt VII C 685/03, na podstawie której, na rzecz B. W. zostało przyznane spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) położonego w W. przy ul. (...), o wartości 195.000 zł. A. W. otrzymał samochód osobowy S. (...) o wartości 20.000,00 zł. B. W. zobowiązała się spłacić A. W. w kwocie 90.000,00 zł w terminie 7 dni dla wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym. Strony ustaliły, iż uгода wyczerpuje ich wszelkie wzajemne roszczenia związane z podziałem majątku (k.415 protokół ugody sądowej o podziale majątku zawartej w sprawie o rozwód).

Kwotę spłaty 90.000,00 zł B. W. wpłaciła do depozytu swojego adwokata B. T. reprezentującej ją w sprawie o rozwód cztery dni przed zawarciem ugody sądowej. Zaś adwokat po zawarciu ugody sądowej, zobowiązała się i wpłaciła ją następnie na rachunek bankowy A. W. jako spłatę za udział w majątku wspólnym z ugody sądowej VII C 685/03 w terminie 7 dni po zawarciu ugody sądowej z dnia 22 marca 2004r. (k.416 dyspozycja przelewu kwoty 90.000,00 zł z rachunku B. W. na rachunek adwokat B. T. jako spłata za mieszkanie dla A. W.; k. 417 umowa z dnia 10 marca 2004r. o wpłacie na rachunek adwokata z obowiązkiem spłaty A. W.; k 672 dowód z przesłuchania powoda W. W. (1)).

Po rozwodzie w dniu 30 czerwca 2004 r. A. W. zawarł umowę kredytu hipotecznego „(...)” na finansowanie budowy przez dewelopera a następnie zakupu od dewelopera lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...). Kwota kredytu wynosiła 80.000,00 zł zaś kwota wniesionego wkładu własnego przez kredytobiorcę A. W. wynosiła 105.000,00 zł i pochodziła w kwocie 90.000,00 zł ze spłaty z ugody sądowej od byłej żony B. W.. Jednym z zabezpieczeń spłaty kredytu była cesja praw z umowy (...) na podstawie której uposażonym z tej umowy ubezpieczenia uczyniono kredytodawcę bank (...) S. A. (k.92-99 umowa kredytu (...) hipoteczny).

A. W. w 2004r. zamieszkał w lokalu (...) przy ul. (...), który nabył w stanie deweloperskim. Sukcesywnie wykańczał mieszkanie aby nadawało się do zamieszkania. W dniu 20 grudnia 2006r. A. W. zawarł związek małżeński z O. W. (1). W 2007 roku dokonano dalszego wykończenia lokalu do stanu nadającego się do całkowitego zamieszkania, m.in. poprzez wykończenie łazienki, kuchni, położenie płytek w kuchni i korytarzu.

W dniu 21 maja 2007r. małżonkom A. W. i O. W. (1) urodził się syn W. W. (2). W roku 2011 małżonkowie w mieszkaniu dokonali cyklinowania oraz polakierowania parkietu oraz ponownie pomalowali ściany (k.182-183 zeznania świadka M. P.; k.183-185 zeznania świadka A. P.; k.185-186 zeznania świadka L. B.; k.186-188 zeznania świadka M. S.; k.188 zeznania świadka B. Ł.; k.189 zeznania świadka W. C.; k.672verte dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego O. W. (1) k.101 pismo).

W dniu 22 listopada 2012r. A. W. sporządził testament notarialny, w którym do całego spadku powołał żonę O. W. (1) oraz ustanowił zapis windykacyjny postanawiając, że z chwilą otwarcia spadku tzn. jego śmierci, jego syn W. W. (2) urodzony (...) w W. nabywa lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Ponadto spadkodawca obciążył zapisem zwykłym jego spadkobierców ustawowych lub testamentowych zobowiązując spadkobierców do przeniesienia na rzecz jego matki J. W.: całego przysługującego mu udziału we współwłasności samochodu osobowego S. (...), udziału w rzeczach i prawach majątkowych nabytych w drodze dziedziczenia po ojcu Z.

W. stwierdzonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej z dnia 3 stycznia 2006r. I Ns 228/05 (k.9-10 testament notarialny)

A. W., zmarł 22 lutego 2013r. Spadek po nim nabyła w całości na podstawie testamentu jego żona O. W. (1), natomiast jego małoletni syn W. W. (2) na podstawie zapisu windykacyjnego nabył własność lokalu mieszkalnego nr (...) usytuowanego w budynku nr (...) przy ul. (...) w W., dla którego Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie XV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (k.13-14 akt poświadczenia dziedziczenia rep A nr 4288/2013).

Spadkobiercami ustawowymi po A. W. byłiby jego żona O. W. (1) oraz synowie W. W. (1) i W. W. (2) (okoliczność bezsporna).

W skład spadku A. W. weszły:

1. udział $\frac{1}{4}$ w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości W. nabyty przez A. W. w drodze dziedziczenia po ojcu Z. W.. W skład tego gospodarstwa rolnego wchodziły nieruchomości położone w miejscowości W., gmina B., stanowiące działki ewidencyjne nr (...) dla których Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz działka nr (...) o nr księgi wieczystej (...). Wartość udziału A. W. w tym gospodarstwie rolnym wynosiła 50.000,00 zł. Aktualna na chwilę ustalania zachowku wartość udziału w tym gospodarstwie rolnym wynosi 150.000,00 zł (k.434-438 akt notarialny umowa przeniesienia udziału w gospodarstwie rolnym; fakt przyznany przez obie strony, iż aktualna wartość udziału w gospodarstwie rolnym po A. W. wynosi 150.000,00 zł k.478 oświadczenie pozwanego, k. 645verte pkt 4b oświadczenie powoda)

2. własność samochodu S. (...) o wartości zerowej, gdyż samochód ten zezłomowano wkrótce po śmierci A. W. (k.671verte fakt przyznany przez obie strony oraz dowód z przesłuchania powoda W. W. (1))

3. środki na rachunkach bankowych o łącznej wartości 2246,50 zł: w Banku (...) S. A. 350,05 zł oraz 201,73 EUR (równowartość 838,63 zł obliczona wg średniego kursu 4,1574 zł dla Euro z NBP z chwili otwarcia spadku 22 lutego 2013r.), w (...) S. A. 833,39 zł oraz 224,43 zł (k.269 informacja z (...) S. A.; k.647 tabela kursów średniego NBP dla Euro z dnia 22 lutego 2013r. – czyli z daty otwarcia spadku; k.239 informacja z (...) Bank (...) S. A.)

Lokal nr (...), położony przy ul. (...) w W. nie wszedł w skład spadku po A. W., bowiem na podstawie zapisu windykacyjnego nabył go syn W. W. (2). Aktualna wartość tego lokalu wynosi 382.158 zł (w tym wartość nakładów 21.245 zł poczynionych na lokal od stanu deweloperskiego do stanu z chwili otwarcia spadku oraz samego mieszkania w stanie deweloperskim 360857 zł (k.564-593 uaktualnienie wartości nieruchomości – opinia uzupełniająca aktualizująca wcześniejsze opinie biegłego sądowego A. S. w sprawie wyceny lokalu).

Jedyny spadkobierca testamenty po A. O. M.-W. wykonała zapis zwykły z testamentu i przeniosła umowę zawartą w formie aktu notarialnego na zapisobiercę zwykłego J. W. (matkę A. W.) udział $\frac{1}{4}$ w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości W. w dniu 1 października 2013r. w umowie określono wartość świadczenia z zapisu zwykłego (udziału w gospodarstwie rolnym) na kwotę 50.000,00 zł. Aktualna na chwilę ustalania zachowku wartość udziału w tym gospodarstwie rolnym wynosi 150.000,00 zł (k.434-438 akt notarialny umowa przeniesienia udziału w gospodarstwie rolnym; fakt przyznany przez obie strony, iż aktualna wartość udziału w gospodarstwie rolnym po A. W. wynosi 150.000,00 zł k.478 oświadczenie pozwanego, k. 645verte pkt 4b oświadczenie powoda).

Spadkodawczyni O. W. (1) poniosła koszty postępowania spadkowego:

- otwarcie i ogłoszenie testamentu 50 zł + 11,50 zł + 24 zł + 6,52 zł (k.11-12 otwarcie i ogłoszenie testamentu)

- akt poświadczenia dziedziczenia 50 zł+ 11,50 zł+ 18zł+ 4,14 zł (k.13-14 akt poświadczenia dziedziczenia)

- protokół dziedziczenia 100 zł + 23 zł+ 50 zł+ 11,50 zł (k. 15-17 protokół dziedziczenia)

Łączna suma tych kosztów wyniosła 360,16 zł.

W okresie istnienia wspólności majątkowej małżeńskiej między małżonkami A. W. i O. W. (1) od 20 grudnia 2006r. do chwili śmierci A. W. czyli do 22 lutego 2013r. z dochodów A. W. stanowiących ich majątek wspólny spłacono do banku (...) S. A. z tytułu kredytu hipotecznego: 6.864,40 zł kapitału, 22.502,14 zł odsetek, 10.841,97 zł składek ubezpieczeniowych. Łącznie w tym okresie spłacono 40.208,51 zł (k.138 informacja z banku (...) S. A.).

Za okres po śmierci spadkodawcy A. W. cały pozostały do spłaty kredyt hipoteczny do banku spłacił ubezpieczyciel z polisy (...) na wypadek jego śmierci, przy czym początkowo bezpośrednio po śmierci A. W. kilka rat kredytu do 24 kwietnia 2013r. płaćła O. W. (1), lecz następnie ubezpieczyciel zwrócił jej równowartość kilku rat spłaconych po śmierci A. W. oraz ubezpieczyciel spłacił w dniu 25 kwietnia 2013r. cały kredyt do banku (k.672verte dowód z przesłuchania O. W. (1) – przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego W. W. (2); k.100 zaświadczenie z banku (...) S.A. z dnia 8 maja 2013r. o całkowitej spłacie kredytu; k.93 i k. 94 §4 pkt 2 i pkt 5 oraz §11 ust. 1 pkt 4 umowy kredytu „(...)” cesja praw z polisy na życie Kredytobiorcy na rzecz banku).

Powód W. W. (1), nie został powołany w testamencie do dziedziczenia, ani nie otrzymał od spadkodawcy żadnych darowizn, zapisów windykacyjnych ani zapisów zwykłych. Po śmierci A. W. nikt nie wypłacił W. W. (1) należnego mu zachowku (k.671verte dowód z przesłuchania powoda W. W. (1)).

Pismem z dnia 17 lipca 2013r. B. W. jako przedstawiciel ustawowy małoletniego wówczas W. W. (1) wezwała spadkobiercę O. W. (1) do zapłaty zachowku po spadkodawcy A. W. na rzecz W. W. (1) kwoty 150.000,00 zł w terminie miesiąca od doręczenia pisma. O. W. (1) odebrała to pismo w dniu 24 lipca 2013r. i nie dokonała zapłaty zachowku na rzecz W. W. (1) (k.657 wezwanie do zapłaty zachowku z dnia 17 lipca 2013r.; k.658 zwrotne potwierdzenie odbioru).

Pismem z dnia 28 marca 2014r. B. W. jako przedstawiciel ustawowy małoletniego wówczas W. W. (1) wezwała O. W. (1) jako przedstawicielkę ustawową małoletniego zapisobiercy windykacyjnego W. W. (2) do zapłaty zachowku w kwocie 100.000,00 zł po spadkodawcy A. W. na rzecz W. W. (1) w terminie 14 dni od doręczenia pisma. O. W. (1) odebrała to pismo w dniu 2 kwietnia 2014r. i nie dokonała w imieniu syna W. W. (2) zapłaty zachowku na rzecz W. W. (1) (k.29-30 wezwanie pozwanego do zapłaty zachowku z dnia 28 marca 2014r., k.28”A” zwrotne potwierdzenie odbioru).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadków, dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, dowodu z przesłuchania stron oraz na podstawie przyznaných faktów co wartości udziałów w gospodarstwie rolnym w miejscowości W. w kwocie 150.000,00 zł.

Sąd nie dał wiary dowodowi z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego w zakresie w jakim wskazała ona, iż spadkodawca dokonał równego podziału pomiędzy dwóch synów, w ten sposób, że mieszkanie przy ul. (...) spadkodawca pozostawił synowi W. W. (1), a mieszkanie przy ul. (...) pozostawił synowi W. W. (2) oraz w zakresie faktu, iż A. W. otrzymał od byłej żony spłatę z podziału majątku tylko 60.000,00 zł a pozostałą kwotę spłaty 30.000,00 zł została darowana dla syna W. W. (1). W tym zakresie te zeznania O. W. (1) są nieprawdziwe, bowiem z treści dowodu z dokumentu ugody sądowej wprost wynika, iż rozwiedzeni małżonkowie A. W. i B. W. dokonali podziału majątku w ten sposób, że mieszkanie przy ul. (...) przypadło B. W., a nie ich synowi W. W. (1). W zakresie kwoty spłaty 90.000,00 zł. A. W. otrzymał ją w całości i synowi W. W. (1) nie przekazano darowizny 30.000,00 zł. Wynika to z dowodów z dokumentów. B. W. wpłaciła przelewem bankowym na rachunek bankowy swojego adwokata do tzw. depozytu adwokackiego kwotę 90.000,00 zł na cztery dni przed zawarciem ugody sądowej, a po zawarciu ugody sądowej w dniu 22 marca 2004r. adwokat B. W. wpłaciła kwotę 90.000,00 zł na rachunek A. W.. O tym, iż cała kwota spłaty 90.000,00 zł z ugody sądowej o podziale majątku został zapłacony A. W. świadczy także inny dokument – umowa kredytu hipotecznego. W dniu 30 czerwca 2004 r. czyli trzy miesiące po rozwodzie A. W. zawarł umowę kredytu hipotecznego „(...)” na finansowanie budowy przez dewelopera a następnie zakupu od dewelopera lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...). Kwota wniesionego wkładu własnego przez kredytobiorcę A. W. wynosiła 105.000,00 zł i pochodziła w kwocie 90.000,00 zł ze spłaty z ugody sądowej od byłej żony B. W.. A. W. nie miał innych środków pieniężnych, bowiem w ugodzie sądowej o podziale majątku strony nie wskazały środków pieniężnych do

podziału majątku. Ponadto w świetle zasad doświadczenia życiowego nie wydaje się logiczne, aby A. W. podarował synowi 30.000,00 zł w momencie, gdy po podziale majątku pozostał bez mieszkania, które przypadło byłej żonie, a on zaciągnął kredyt na zakup własnego lokalu przy ul. (...). Nie był to okres w którym A. W. miał nadwyżkę środków na przekazywanie darowizny, tym bardziej, że musiał zaciągnąć kredyt hipoteczny na zapłatę pozostałej części ceny za mieszkanie (oprócz wkładu własnego).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Z art. 991§1 k.c. wynika, iż W. W. (1), który w chwili otwarcia spadku był małoletni i był synem spadkodawcy A. W. jest uprawniony do zachowku w wysokości dwóch trzecich wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym.

Z uwagi na fakt, iż małoletni W. W. (1) nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługiwałoby mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia – art.991§2 k.c.

Podstawę obliczania zachowku stanowi stan czynny spadku, czyli aktywa pomniejszone o pasywa.

Aktywa spadku stanowią pozostawiony przez spadkodawcę majątek spadkowy: udział $\frac{1}{4}$ w gospodarstwie rolnym w miejscowości W. o wartości 150.000 zł, środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych 2246,50 zł. Ponadto zgodnie z art. 993 k.c. dolicza się do obliczenia zachowku zapisy windykacyjne. Wartość mieszkania będącego przedmiotem zapisu windykacyjnego zgodnie z art. 995 § 2 k.c. oblicza się według stanu mieszkania z chwili otwarcia spadku czyli 22 lutego 2013r., a według cen z chwili ustalania zachowku. Wartość lokalu wynosi 382.158 zł.

Łączna wartość aktywów stanowiących podstawę do obliczenia zachowku wynosi 534.404,50 zł.

Te aktywa należy pomniejszyć o pasywa. Z art. 922 § 3 k.c. wynika, iż należy odjąć poniesione przez spadkodawcę koszty postępowania spadkowego. Koszty postępowania spadkowego wyniosły 360,16 zł. Strony nie wykazały poniesienia kosztów pogrzebu, zatem te koszty jako nieudowodnione (art. 6 k.c.) nie mogły być uwzględnione jako pasywa. Z mocy szczególnego przepisu art. 993 k.c. od aktywów spadku nie odejmuje się zapisów zwykłych (pomimo, iż są długami spadku – art. 922§3 k.c.). Przy obliczaniu zachowku nie odejmuje się również roszczeń o zachowek, bowiem roszczenie to jest przedmiotem obliczeń i stanowi ich wynik, nie może zatem równocześnie stanowić części równania.

Pozwany W. W. (2) podnosił również zarzut, iż jego matka jako spadkobierczyni spłaciła długi spadkowe ojca z tytułu niespłaconej części kredytu hipotecznego za mieszkanie. Ten zarzut okazał się bezpodstawny za okres po śmierci kredytobiorcy A. W. to jest po 22 lutego 2013r., bowiem kredyt został spłacony z (...) w dniu 25 kwietnia 2013r., zaś kilka rat, które po śmierci A. W. spłaciła O. W. (2) zostały z nią rozliczone przez ubezpieczyciela. Nie istniały zatem długi spadkowe z tytułu niespłaconego kredytu hipotecznego, które pomniejszałyby aktywa spadku za okres po śmierci spadkodawcy.

Natomiast za okres istnienia wspólności majątkowej małżeńskiej A. W. i O. W. (1) od 20 grudnia 2006r. do chwili śmierci A. W. czyli do 22 lutego 2013r. z dochodów A. W. stanowiących ich majątek wspólny spłacono do banku (...) S. A. z tytułu kredytu hipotecznego łącznie 40.208,51 zł. Dochody z majątku wspólnego małżonków na spłatę osobistego długu jednego małżonka A. W. podlegają rozliczeniu, bowiem roszczenie o zwrot nakładów z majątku wspólnego na spłatę długu osobistego jednego małżonka (art.45§3 k. r. i o. w zw. z art. 45§1 k. r. i o.) jako roszczenie majątkowe i odpowiadający temu roszczeniu obowiązek majątkowy jest dziedziczny – art. 922§1 k.c. Z uwagi na art. 43§1 k. r. i o. zwrotowi na rzecz drugiego małżonka podlegałaby połowa dokonanego nakładu $40.208,51 \text{ zł} / 2 = 20.104,25 \text{ zł}$.

Obowiązek zwrotu tej kwoty 20.104,25 zł również pomniejsza aktywa spadku.

Z uwagi na fakt, iż świadkowie wskazali, iż nakłady na mieszkanie w celu doprowadzenia mieszkania ze stanu deweloperskiego do stanu pozwalającego na zamieszkanie i do stanu lokalu z dnia śmierci spadkodawcy tj. 22 lutego 2013r. dokonana została w okresie od 2007r. czyli w okresie istnienia wspólności majątkowej to O. W. (1) przysługiwało roszczenie o zwrot nakładów poczynionych z ich majątku wspólnego (z dochodów) na majątek osobisty A. W. czyli na jego mieszkanie przy ul. (...). Co wynika wprost z art. 45§1 k. r. i o. Wartość tych nakładów na doprowadzenie lokalu ze stanu deweloperskiego do stanu lokalu na datę śmierci spadkodawcy biegły wyliczył na kwotę 21245 zł. Małżonce przysługiwało roszczenie o zwrot połowy tej kwoty $21245 \text{ zł} / 2 = 10.622,50 \text{ zł}$ (art.43§1 k. r. i o.). Z chwilą śmierci A. W. między małżonkami ustała wspólność majątkowa.

Obowiązek A. W. wobec O. W. (1) do zwrotu połowy nakładów i spłaconego kredytu przeszedł na spadkobiercę. Nastąpiła konfuzja czyli połączenie praw i obowiązków w jednej osobie spadkobiercy O. W. (1). Poprzez konfuzję, nastąpiło spłacenie tych długów spadkowych i ich wygaśnięcie. Dlatego również te spłacone długi spadkowe pomniejszają stan aktywów spadku.

Łączna wartość pasywów powyższych długów wynosi $31.086,91 \text{ zł} = 360,16 \text{ zł} + 20.104,25 \text{ zł} + 10.622,50 \text{ zł}$.

Różnica pomiędzy łączną wartość aktywów stanowiących podstawę do obliczenia zachowku $534.404,50 \text{ zł}$ a kwotą pasywów (długów) $31.086,91 \text{ zł}$ stanowi podstawę obliczania zachowku i wynosi $503.317,59 \text{ zł}$.

Spadkobiercy ustawowi odziedziczyliby zgodnie z art. 931§1 k.c. po $1/3$ z tej kwoty $503.317,59 \text{ zł}$ czyli po $167.772,53 \text{ zł}$.

Zachówek przysługujący małoletniemu W. W. (1) zgodnie z art. 991§1 k.c. to $2/3$ z tej kwoty $167.772,52 \text{ zł} = 111.848,35 \text{ zł}$.

Zachówek przysługujący małoletniemu W. W. (2) zgodnie z art. 991§1 k.c. to $2/3$ z tej kwoty $167.772,52 \text{ zł} = 111.848,35 \text{ zł}$.

Zachówek przysługujący O. W. (2) zgodnie z art. 991§1 k.c. to $1/2$ z tej kwoty $167.772,52 \text{ zł} = 83.886,26 \text{ zł}$.

O. M. jako jedyny spadkobierca testamentowy odziedziczyła udział w gospodarstwie rolnym $1/4$ w W. o wartości 150.000 zł oraz środki na rachunkach bankowych o wartości $2246,50 \text{ zł} = 152.246,50 \text{ zł}$.

Od tej kwoty należy odjąć spłacone przez O. W. (1) długi spadkowe $31.086,91 \text{ zł}$: koszty postępowania spadkowego $360,16 \text{ zł}$ oraz spłacone nakłady $20.104,25 \text{ zł} + 10.622,50 \text{ zł}$ na skutek konfuzji praw i obowiązków.

$152.246,50 \text{ zł} - 31.086,91 \text{ zł} = 121.159,59 \text{ zł}$. Ta kwota stanowi stan czynny spadku - czystą wartość spadku jaką otrzymała w wyniku dziedziczenia O. W. (1). Zgodnie z art. 999 k.c. jeżeli spadkobierca obowiązany do zapłaty zachowku jest sam uprawniony do zachowku, jego odpowiedzialność ogranicza się tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek. Z tego przepisu wynika wprost, iż spadkobierczyni O. W. (1) co do kwoty własnego zachowku $83.886,26 \text{ zł}$, nie ponosi odpowiedzialności wobec innych uprawnionych do zachowku. Zatem co do tej kwoty powód nie mógł skutecznie żądać zapłaty zachowku od spadkobierczyni.

W tym zakresie zaktualizowała się zatem przesłanka subsydiarnej odpowiedzialności zapisobiercy windykacyjnego z art. 999 (1) §1 k.c. za zapłatę zachowku na rzecz powoda W. W. (1).

Ponadto art. 998§1 k.c. określa, iż spadkobierca uprawniony do zachowku ponosi także odpowiedzialność za zapisy zwykłe, przy czym ta odpowiedzialność spadkobiercy za zapisy zwykłe jest ograniczona tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia należnego uprawnionemu zachowku. Z art. 998§1 k.c. wynika ta wartość to: czysta wartość spadku $121.159,59 \text{ zł}$ x ułamek $1/2$ z art. 991§1 k.c. O. M. = $60.579,79 \text{ zł}$. Różnica między czystą wartością spadku $121.159,59 \text{ zł}$ a kwotą $60.579,79 \text{ zł}$ określoną w art. 998§1 k.c., określa zakres odpowiedzialności spadkobiercy za zapisy zwykłe ($121.159,59 \text{ zł} - 60.579,79 \text{ zł} = 60.579,80 \text{ zł}$). Ta kwota $60.579,80 \text{ zł}$ stanowi nadwyżkę o której mowa w art. 998§1 k.c. do jakiej odpowiada spadkobierczyni O. W. (1) za zapisy zwykłe. Ponadto odpowiedzialność spadkobiercy za zapisy zwykłe limituje także kolejny przepis szczególny

art.1033 k.c. który określa odpowiedzialność spadkobiercy za zapisy zwykle nie więcej niż stan czynny spadku, czyli nie więcej niż 121.159,59 zł.

Spadkodawczyni wykonała obowiązek zapłaty zapisu zwykłego w całości na rzecz zapisobiercy J. W. przenosząc cały udział 1/4 we własności gospodarstwa rolnego o wartości 150.000,00 zł. Zatem dużo powyżej wartości stanu czynnego spadku 121.159,59 zł.

Z uwagi na powyższe Sąd na podstawie art. 999§2 k.c. i art. 999 (1) §1 k.c. zasądził 100.000,00 zł tytułem zachowku na rzecz W. W. (1) od zapisobiercy windykacyjnego W. W. (2). Zasądzona kwota mieści w granicach wzbogacenia przedmiotem zapisu windykacyjnego bowiem wartość mieszkania wynosiła 382.158 zł. Wyliczona kwota zachowku należnego W. W. (1) wynosi 111.848,35 zł. Z uwagi na treść art. 321§1 k.p.c. sąd nie mógł orzec ponad żądanie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481§1 k.c. od dnia 17 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty. Zgodnie z tym przepisem jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia. Dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, bowiem dłużnik odebrał w dniu 2 kwietnia 2014r. wezwanie do zapłaty zachowku w terminie 14 dni od otrzymania wezwania (art. 455 k.c.), zatem od dnia 17 kwietnia 2014r. pozostawał w opóźnieniu. Zgodnie z art. 481§2 k.c. odsetki ustawowe za opóźnienie do 31 grudnia 2015r. równe były odsetkom ustawowym, zaś od dnia 1 stycznia 2016r. równe są odsetkom ustawowym za opóźnienie równym sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

Na podstawie art. 98§1 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. Sąd rozstrzygnął o zasadach poniesienia procesu obciążając W. W. (2) obowiązkiem zwrotu całości kosztów procesu poniesionych przez W. W. (1), pozostawiając ich szczegółowe wyczerpanie referendarzowi sądowemu.

Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98§1 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. Sąd rozstrzygnął o zasadach uiszczenia wydatków poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa, obciążając W. W. (2) obowiązkiem zwrotu całości wydatków poniesionych przez Skarb Państwa, pozostawiając ich szczegółowe wyczerpanie referendarzowi sądowemu.